

Prof. TOMISLAV ŠPOLJAR

Pred godinu dana sahranjen je na zagrebačkom groblju Mirogoj prof. Tomislav Špoljar, dekan Visoke defektološke škole u penziji. Ispraćen od svojih studenata, cijelog nastavničkog kolektiva Visoke defektološke škole, velikog broja defektologa iz cijele Jugoslavije, te prosvjetnih, zdravstvenih i socijalnih radnika i mnogobrojnih poznanika, prijatelja i znanaca. Gotovo punih 40 godina svoga neumornog rada posvetio je pok. Tomislav Špoljar djeci i omladini poremećenoj u psihomatskom razvoju.

Rad na tom području otpočeo je pok. Špoljar 1931. godine poslije položenog stručnog ispita za nastavnika specijalnih škola na specijalnom odjeljenju za mentalno nedovoljno razvijenu djecu pri osnovnoj školi u Varaždinu.

Zbog svoje u to doba napredne političke orijentacije prisiljen je da 1940. godine napusti Varaždin i odlazi u Zrenjanin (Petrovgrad) gdje radi kao nastavnik na specijalnom odjeljenju do 1945. godine, zatim kao gradski, a kasnije kao okružni prosvjetni inspektor za Banat. Poslije oslobođenja on dolazi u Zagreb gdje od 1946. godine radi u Republičkom sekretarijatu za socijalnu zaštitu SR Hrvatske. Najprije radi u svojstvu referenta, a zatim poslije završenog filozofskog fakulteta (pedagoška grupa predmeta) kao savjetnik. Ovdje mu se pruža široko polje rada na problemima koji se odnose za sve kategorije djece i omladine ometene u fizičkom razvitku. On se marljivo prihvaća rada na proučavanju socijalno-pedagoških i socijalnih problema kao i školovanja i rehabilitacije spomenute djece i omladine.

U želji da proširi svoje znanje i da stekne što šira iskustva s toga područja, on odlazi u nekoliko mahova na studijska putovanja u inozemstvo. Tako na kursu u Ženevi u Švicarskoj sluša predavanja iz medicinske, psihološke i pedagoške oblasti rada sa spomenutom djecom i omladinom. Tu polaže i posebne ispite iz navedenih predmeta. Zatim boravi izvjesno vrijeme u ČSSR i u Poljskoj gdje se bavi izučavanjem organizacije tamošnjih škola i drugih vrsta ustanova koje služe za rehabilitaciju te djece. Uz taj studij on proučava i organizaciju visokoškolskih ustanova u tim zemljama na kojim se ustanovama obrazuju kadrovi za rad na rehabilitaciji i školovanju spomenute djece i omladine.

Pored rada u Republičkom sekretarijatu za socijalnu zaštitu, on predaje od 1947. godine pedagogiju i metodiku mentalno nedovoljno razvijene djece na odsjeku za defektologiju Više pedagoške škole u Zagrebu sve do osnivanja Visoke defektološke škole 1962. kada je izabran za stalnog nastavnika na toj školi. U toku prve četiri godine rada Visoke defektološke škole bio je u dva izborna razdoblja biran za dekana škole.

Pored svestranoga intenzivnog rada na upoznavanju tako široke problematike, pok. Špoljar orijentira svoj rad u Sekretarijatu za socijalnu zaštitu na

studijske radove s osnivanjem i organizacijom novih specijalnih zavoda na teritoriju SR Hrvatske za razne kategorije ometene djece i omladine. Na podlozi njegovih studijskih radova osnovani su: Zavod za profesionalnu rehabilitaciju slijepe omladine u Zagrebu, Zavod za rehabilitaciju tjelesno invalidne djece u Dubravi pokraj Zagreba, Zavod za rehabilitaciju djece i omladine s karakternim smetnjama u Podsusedu i još nekoliko drugih zavoda, specijalnih škola i odjeljenja na području SR Hrvatske.

Osim ovog rada, on aktivno sudjeluje dugi niz godina u mnogim specijaliziranim društvenim organizacijama koje se bave odgojem i rehabilitacijom djece, omladine i osoba s poremećajima u psihosomatskom razvoju. On je također dugogodišnji član Saveznog odbora Saveza društva defektologa SFR Jugoslavije. Za svoj dugogodišnji rad i zasluge na području defektologije bio je odlikovan Ordenom rada sa zlatnim vijencem.

To što je naprijed rečeno o tom marljivom i vrijednom čovjeku, ni izdaleka nije sve ono što je on uradio i dao za razvoj kako defektološke teorije tako i prakse našoj zemlji. Treba naročito istaknuti budućim generacijama koje će suditi o njegovoj ostavštini da je on bio čovjek prožet posebnom ljubavlju za svoj poziv, za djecu i omladinu kojoj je priroda uskratila njihov puni razvoj, a za koju se zalagao bez rezerve i davao cijelog sebe.

Petar Matijašević